

HOOFDSTUK XII.

OP HET FRONT, SEDERT HET STUREN
DER AFGEVAARDIGDEN.

In Mei en Juni 1918 bereikte de Frontpartij het toppunt harer schijnmacht.

We beleefden in die weken het hachelijkste tijdperk van de oorlogsgeschiedenis. De Duitschers hadden alles op het spel gezet, en beukten met onverminderde kracht op 't Fransch en 't Engelsch front, om toch ergens de ijzeren keten door te breken. De strijd werd met razernij aan beide kanten gevoerd. Maar onder de mokerslagen der Duitschers scheen het front der Verbondenen op verscheidene plaatsen te zwichten.

Het was het geschikte oogenblik voor de activistische bende om het verraad in massa door te drijven, om ons leger weerloos aan den vijand over te leveren, om een doorbraak te vergemakkelijken, op het oogenblik dat de Duitschers op het Belgische front den grooten aanval zouden beginnen dien Charpentier in den naam van de *Legerkommissie* was gaan afsmeaken.

Die *Legerkommissie* nam dan ook zorgvuldig alle voorzorgen om hun CAPORETTO in alle bijzonderheden te doen slagen.

Ziehier hoe ze hunne handelwijze bij Duitschen aanval samenvatten :

Stelregel.

't Vlaamsch leger moet voor Vlaanderen behouden blijven.

1° In geval van aftocht verlaten we ons grondgebied niet;

2° In geval van algemeenen aanval, door een overmachtigen vijand (liever dan zich te laten uitmoorden) leggen de aangevallene eenheden de wapens neder;

3° Bij gedeeltelijken aanval, waarin de keus tusschen leven en dood gesteld wordt, is 't plicht 't leven te behouden, dat in den dienst van Vlaanderen staat.

Overloopen is de verzwakking van de Vlaamsche werking op het front. In de huidige omstandigheden blijft geen gelegenheid voor de Vlaamsche soldaten om aan den anderen kant van den IJzer zegenrijk werk te verrichten.

L. K. (Legerkommissie, N. v. d. S.)

De ondervraging van een sergeant-majoor, 5° L. R., brengt nog eenige ophelderingen.

Inlichtingsofficier

A. H. Qu. 26 Juni 1918.

A. O. K.

Belgisch Leger.

Bijzondere ondervraging van een sergeant-majoor, 5^e I. R.

Sinds lang bestaat op 't Belgisch front eene « *Vlaamsche Frontpartij* ». De partij heeft eene hervorming ondergaan; zij heet thans : Vlaamsch-democratische partij. Vele Vlaamsche officieren, die haar kennen, zijn haar goed gezind. Op het programma, buiten de welbekende Vlaamsche eischen, algeheele gelijkheid der twee talen, vorming van Vlaamsche en Waalsche regimenten, bestuurlijke scheiding, enz., zijn er eenige punten van economischen en socialen aard. — Zoo wordt aan de leden bij hun aftreden van het leger eene vergoeding van 1,000 frank toegezegd. — Men wil werkmanswoningen doen bouwen. — De leden, die voor hunne Vlaamsche overtuiging worden gestraft, worden ondersteund. De leden betalen eene wekelijksche bijdrage van fr. 0.10. Het doel der inrichting is het volgende : Door den economischen kant zal de beweging zeker meer volksgezind worden onder de soldaten. De leiders hopen dat door de gelden der leden te beheeren, ze deze vaster onder de hand zullen houden, namelijk om het overloopen in kleine groepjes te verhinderen, dat naar hun oordeel, het grootte doel in gevaar brengt, namelijk : de volledige overheersching in het Belgische leger, waardoor zij, met geweld, alle krijgsbedrijvigheid op een gegeven oogenblik zouden kunnen stop zetten, en het oprichten van een zelfstandig en onzijdig Vlaanderen bekomen... »

Het stuk geeft nog verderen uitleg en is door den inlichtingsofficier Staehle onderteeekend.

Daar in dien tijd, zooals hooger gezegd, de Legeroverheid met een mogelijken terugtocht onzer troepen over het kanaal van Loo rekening te houden had, werd een deel van het zware materiaal ten westen van het kanaal gebracht.

Aanstands werd het nieuws verspreid en werden schikkingen rondgeseind.

In geval van aftocht moesten de volgelingen der Frontpartij, verwittigd door de leiders, trachten hunne eenheid in wanorde te brengen, bij voorbeeld door in kleine groepen zich in een naastgelegen eenheid in te schuiven, om alle marschorde te breken. Terzelfdertijd moesten ontzenuwende en schrikkaanjagende berichten in omloop gezet worden, zoo in eene eenheid een ernstige, oproerige beweging ont-

stond, zou men met vuurpijlen het gansche leger verwittigen. Wat ook gebeure, moest men alles te werk stellen, om het kanaal van Loo niet over te steken, en bewerken dat de meeste mannen en de grootst mogelijke hoeveelheid materiaal ten oosten van het kanaal bleven. Men moest in elk geval bij de Fransche grens stilhouden en desnoods de Duitschers doorlaten, in den rug van het Engelsche leger.

Een hevig Frontist noemde dat plan het Belgisch *Caporetto*, en laatst nog spraken gevluchte activisten in Holland in denzelfden zin.

Ondertusschen, braken werkweigeringen uit onder de eenheden gelast met het overbrengen van het materiaal, namelijk in de 5°, 6° en 15° Linieregimenten. Natuurlijk verzwegen de leiders der Frontpartij, die de opstokers waren, aan de mannen hun ware doel, om alleen hunne mistevredenheid op te jagen door het uitbuiten van allerhande grieven.

De tegenslagen der Verbondenen op 't Fransche en 't Engelsche front werden tot reddelooze nederlagen overdreven, de Duitsche macht als onoverwinbaar voorgesteld, schrik en ontmoediging werd gezaaid, en alles werd aangewend om de zedelijke weerstandskracht der soldaten te breken, om ze bij mogelijken aanval machteloos aan den vijand over te leveren.

HOOFDSTUK XIII.

« HERAUS !... »

De Ruwaard bij de Duitschers.

Gansch de werking der Frontpartij in de Lente 1918 was gesteund op de hoop eener Duitsche overwinning; de beweging werd te stouter naarmate in April, Mei en Juni de Duitsche stormram op den muur der Verbondenen beukte. Maar zoohaast de krijgskansen keerden, zoohaast het Duitsche triomflied was uitgezongen, *klonk ook het Frontlied een toon lager*. Zekeren trachtten terug te keeren. De leiders werden min aanmatigend.

Op 18 September wordt korporaal *Adiel De Beuckelaere*, van het 22° linieregiment, gevangen genomen te Kippe. Hij verklaarde destijds in de Kamers dat hij zich dapper verdedigd had. 't Is mogelijk. Zeker is het, dat zijne werking aan deze zijde van het front voor de activisten en hun vrienden, de Duitschers, van grooter belang was dan eene werking aan gene zijde. Indien er minder tijd verlopen was tusschen het gevecht en de ondervraging, hadden de Duitschers — naar hun eigen verklaringen — hem terug in onze lijnen gestuurd.

Hij werd na zijne gevangenneming onderhoord.

Nachrichtenoftizier
A. O. K. 4.

B.Nr. 6910. Geheim!

A.H.Qu., den 24. 9. 1918. 26/9.

Abteilung III
Sektion Front

Geheim

Belgische Armee.

Darf nicht veröffentlicht werden

Sondervernehmung

eines gefangenen Korporals von J. R. 22

70919 P
26 SEP 1918

1. Armee-Division

1. Infanterie-Division

gefangen genommen am 18.9.18 bei eigenem Unternehmen bei Kippe

über

die aktivistische Frontpartei in belgischen Heere.

Der Gefangene, Dr.phil. Adiel Debeuckelaere, ist der Obmann der aktivistischen Frontpartei in belgischen Heere; er ist 30 Jahre alt, im Zivilberuf Professor am Athendum zu Gent.

Die Organisation dieser Frontpartei wird in allen Punkten bestätigt wie in Sondervernehmung N.O.4 B.Nr.2616 vom 4.5.18.

Die Abgesandten der Frontpartei vom Mai ds.Js.:

Von den damals erscheinenden 4 Ueberläufern hatte nur der Korporal Charpentier einen förmlichen Auftrag von der Frontpartei. Der Krankenträger Bascart und der Korporal Forreale gingen als Wegführer mit, während De Schaepdrijver gegen den Willen der Frontpartei mitkam, wie damals bereits gemeldet wurde.

Auftrag der Abgesandten:

Charpentier hatte den Auftrag - das Einverständnis der deutschen Militärbehörde vorausgesetzt - , mit einer Reihe ihm namentlich benannter Flamenführer, wie Professor Dossel, Dr.Depla u.a. in besetzten Belgien Rücksprache zu nehmen; diese Flamenführer sollten prüfen, ob ein Zusammengehen der Aktivisten in Belgien mit der Frontpartei möglich sei; Charpentier sollte darüber an die Frontpartei berichten, gleichzeitig auch vom besetzten Gebiet aus eine Propaganda an der belgischen Front im Sinne der Frontpartei entfalten.

Berichterstattung der Abgesandten:

Für den Beweis der Echtheit des Charpentier'schen Berichtes waren gewisse Vorstellungen in dem Text des Berichtes vereinbart worden, welche nur dem Obmann der Frontpartei bekannt waren. (Die Kennworte waren hier bekannt. N.O.) Würde der Bericht günstig ausfallen und ein Zusammengehen möglich erscheinen, so sollten andere Abgesandte mit weitergehenden Vollmachten über die Front geschickt werden.

Dieser Bericht Charpentiers ist aber nicht in den Besitz des Obmanns der Frontpartei gelangt; aus diesem Grunde ist die Absendung der zweiten Abordnung, die schon namentlich bestimmt war, unterblieben.

Propaganda der Abgesandten:

Einstichtlich der durch Charpentier an der Front entwickelten Propaganda war sich die Frontpartei nicht unbedingt im klaren darüber, ob es sich um authentische Schriften von Charpentier handelte; insbesondere hielt man es für möglich, dass der temperamentvolle De Schaepdrijver seine eigenen Artikel unter dem Namen Charpentiers erscheinen lassen würde.

In grossen und ganzen gingen diese Artikel über das Mass dessen hinaus, was die Frontpartei an Propaganda für zweckdienlich hielt.

Der Standpunkt der Frontpartei sei weniger eine Betonung des Defaitismus als vielmehr eine Betonung der flämischen Sache.

Bei der Propaganda Charpentiers sei aber die flämische Frage gegenüber dem Defaitismus in den Hintergrund getreten.

Wirkung der Propaganda:

Zweifelloos habe diese Propaganda einen grossen Eindruck gemacht, und es sei das Verberlaufen geschlossener Verbände in Frage gezogen worden. Weil man aber nicht wusste, ob ein Einvernehmen mit den Aktivisten in besetzten Belgien zustande gekommen war und vor allem weil die Aeusserungen von antilicher deutscher Seite nicht klar erkennen liessen, dass Deutschland gewillt sei, Belgien seine Selbständigkeit zu lassen, habe die Frontpartei schliesslich weiteres Verberlaufen verboten.

Neues von der Frontpartei:

Der Ausbau der Frontorganisation habe weitere Fortschritte gemacht, trotz der grossen Gegenwirkung seitens der Regierung.

Die Regierung sei sich der Macht der flämischen Bewegung wohl bewusst. Sie suche durch scheinbare Zugeständnisse die Flamen zu beschwichtigen, beharre aber in allen prinzipiellen Fragen auf ihrem ablehnenden Standpunkt.

Eine Einigung zwischen Regierung und Frontpartei für die sich van Cauwelaert (Rechtsanwalt aus Antwerpen), geistiger Führer der Passivisten, z. Zt. in Holland, bei seinem Besuche an der belgischen Front Anfang August d. J. vergeblich eingesetzt habe, hält Dr. D. für ausgeschlossen. Auch bei der englischen Regierung habe van Cauwelaert eine Ablehnung erfahren.

Der Gefangene, dessen Stellung als Obmann der Bewegung der belgischen Regierung wohl bekannt war, obwohl sie es ihm nicht nachweisen konnte, war zu den Verhandlungen in Ministerium in Le Havre mit van Cauwelaert zugezogen worden, und es gelang ihm daselbst nach den ergebnislosen offiziellen Besprechungen, van Cauwelaert von der Berechtigung der Forderungen der Frontpartei zu überzeugen.

Künftige Politik der Frontpartei:

Mit also Debeuckelaere eine Verständigung mit der belgischen Regierung für ausgeschlossen, so erscheint ihm andererseits eine Zusammenfassung der drei flämischen Hauptrichtungen, der Frontpartei, der Passivisten und der Aktivisten in besetzten Belgien möglich.

Als Endziel der Politik der Frontpartei bezeichnet Gefangener die Errichtung eines selbständig verwalteten Flanderns innerhalb eines freien Belgiens und die Herbeiführung eines Verständigungsfriedens zwischen diesem Belgien und Deutschland. Die Grundlage hierfür sei eine bündige Erklärung seitens der deutschen Regierung über die Freigabe und Schadlosstellung Belgiens nach dem Kriege.

Mit dem Augenblick, in dem hierin eine befriedigende Lösung erzielt sei, entfalle für Belgien jeder Grund zur Fortsetzung des Krieges, und die belgische Armee sei entschlossen, dann diesen Krieg auch nicht einen Tag länger zu führen.

Die belgische Regierung würde aufgefordert werden, alsbald in Friedensverhandlungen einzutreten, widrigenfalls die belgische Armee auf eigene Verantwortung handeln, mit anderen Worten geschlossen auf die deutsche Seite übertreten würde. Die belgische Armee sei hierbei überzeugt, die Mehrheit des belgischen Volkes hinter sich zu haben. Auch von den Wallonen an der Front vertrete der weitaus grösste Teil diese Auffassung.

Der Gefangene hält es nicht für ausgeschlossen, dass eine solche Aktion des belgischen Heeres und Volkes den Anstoss zu einer allgemeinen Verständigung zwischen den Kriegführenden geben könnte.

Es sei kein Zweifel darüber, dass die grossen Massen aller kriegsführenden Nationen, auch in Frankreich und England, lieber heute als morgen dem Krieg ein Ende machen würden.

Aber nicht allein das, - es bestehe in England tatsächlich eine einflussreiche Strömung zugunsten einer baldigen Verständigung, - weil man erkannt habe, dass mit jedem Tage eine Verschiebung des weltwirtschaftlichen Schwerpunktes von England nach Amerika unvermeidlicher wird.

Heute hätten überall in den Entente-Staaten die Regierungen noch das Übergewicht; wenn es aber gelinge, zu beweisen, dass es Deutschland mit dem angebotenen Verständigungsfrieden ernst sei, und Belgien auf diese Weise aus der Reihe der kriegsführenden ausscheidet, so könnte dadurch ein Anzeichen der in jeden kriegsführenden Lande bestehenden Friedensströmungen entstehen, dem die imperialistischen Regierungen nicht länger mehr gewachsen wären.

Zur Zeit des Bekanntwerdens des österreichischen Friedensangebotes war Debeuckelaere bereits in deutscher Kriegsgefangenschaft. Er kann daher über die Wirkung dieses Schrittes auf das belgische Heer nichts sagen, glaubt aber, dass 99% aller Heeresangehörigen es missbilligen, wenn die Aufnahme von Verhandlungen abgelehnt wird. Er glaubt auch, dass die Frontpartei in diesem Sinne bei der Regierung vorstellig werden wird, ohne dass dieser Schritt aber mehr als einen formalen Wert haben würde. Einen Grund zum Bruch mit der Regierung wird die Frontpartei in der Ablehnung allein noch nicht erblicken, weil eben die Vorschläge, die Deutschland bezüglich der Zukunft Belgiens, auf der Konferenz zu machen beabsichtigt, nicht bekannt seien; dagegen sei der Bruch unvermeidlich, wenn die Regierung auf der Konferenz dem belgischen Volk annehmbare Friedensbedingungen ablehnen würde. Das sei eben gerade der Grund, warum die Entente-Regierungen sich scheuen, an einer solchen, wenn auch vertraulichen und unverbindlichen Besprechung teilzunehmen.

Allgemeines:

Der Gefangene macht einen ruhigen, ernsten und zielbewussten Eindruck. Er hatte vor den Krieg eine angesehenere gesellschaftliche Stellung und war damals schon als flämischer Politiker hervorgetreten. Seine Auffassungen stehen auf einer höheren Stufe als diejenigen der vier Abgesandten von Mai ds.Js.

Seine Gewinnung für die deutsche Auffassung wird schwieriger, aber unter Umständen auch bedeutend wertvoller sein, weil es durch seine Vermittlung zusammen mit van Cauwelaert gelingen könnte, die flämische Bewegung in besetzten Belgien, die s.zt. fast ausschliesslich von den unteren Volksschichten gestützt wird, auch in die oberen Kreise hineinzutragen.

Nach Angaben des Gefangenen ist die Weiterentwicklung der Frontbewegung auch nach seinem Ausscheiden aus der Leitung in bisheriger Gestalt gesichert.

(Den Standpunkt der flämischen Frontpartei hat Dr.D. in einem eingehenden selbstverfassten Berichte niedergelegt; Zusendung der Übersetzung erfolgt sofort nach Fertigstellung.)

Heehle

Verteilung:

Ia, O.Gu., III	Je 1
N.O. Rupprecht	2
IIIb Front	2
A.F.H.	1
Er.Pr.A., Ohla	Je 1
Fern.Chef f.Fl.	3

Hauptmann und N.O.

Ziehier de belangrijkste deelen uit dit document :

Nachrichtenoffizier

H. O. K. 4.

B, N. 6910. Geheim!

Belgisch Leger.

A. H. Qu., den 24 September 1918.

Mag niet bekendgemaakt worden!

BIJZONDERE ONDERVRAGING

van een gevangen korporaal van 22° L. R., I. D. A., gevangen genomen op 18-9-18 bij eigen ondernemen bij Kippe.

Nopens DE ACTIVISTISCHE FRONTPARTIJ IN HET BELGISCHE LEGER.

De gevangene D^r phil., Adiel De Beuckelaere, is de leider der activistische Frontpartij in het Belgische leger; hij is 30 jaar oud, in het burgerlijk leven, leeraar bij het Atheneum te Gent.

De inrichting dezer Frontpartij wordt in alle punten bevestigd zooals ze opgegeven werd in de bijzondere ondervraging N. O. 4 B. N^r 2616 van 4-5-18.

De afgezanten der Frontpartij van Mei. — Van de toenmaals verschenen 4 overloopers had slechts de korporaal Charpentier een werkelijke opdracht der Frontpartij. De brankardier Hasaert en de korporaal Torreele gingen als gidsen mede, terwijl De Schaepdrijver tegen den wil der Frontpartij meeging, zooals toen reeds gemeld werd.

Opdracht der afgezanten. — Charpentier had de opdracht — natuurlijk mits overeenkomst met de Duitsche krijgsoverheid — met eene reeks hem bij name bekende Vlaamsche leiders, zooals professor Dosfel, Dr Depla en anderen, in bezet België in aanraking te komen. Deze leiders zouden onderzoeken, of een samengaan der activisten in België met de Frontpartij mogelijk is. Charpentier zou daarover aan de Frontpartij bericht geven, en terzelfdertijd van het bezette gebied uit eene propaganda aan het Belgische front in den zin der Frontpartij ontwikkelen.

Berichtgeving der afgezanten. — Voor het bewijs van echtheid van het bericht door Charpentier gezonden, waren zekere woordschikkingen in den tekst van het bericht overeengekomen, die alleen aan den Ruwaard der Frontpartij bekend waren. (Die herkenningwoorden waren ook hier gekend N. O.) Zoo het bericht gunstig was en eene samenwerking mogelijk bleek, zouden andere afgezanten met meer uitgebreide volmacht worden overgestuurd.

Het bericht van Charpentier is echter niet in de handen van den Ruwaard gekomen, en daarom werd de tweede afvaardiging, die reeds met name aangeduid was, niet overgestuurd.

Propaganda der afgezanten. Wat betreft de door Charpentier op het front gemaakte propaganda, was het de Frontpartij niet gansch klaar of zij wel werkelijke schriften van Charpentier voor

had; men hield het namelijk voor mogelijk dat de temperamentvolle De Schaepdrijver zijne eigene artikels onder den naam Charpentier liet doorgaan.

In hun geheel genomen streefden deze artikels dikwijls het doel voorbij dat de Frontpartij als propaganda voor geschikt achtte.

Het standpunt der Frontpartij beoogde veel meer het nadrukleggen op de Vlaamsche zaak, dan wel het defaitisme.

Bij de propaganda van Charpentier werd echter Vlaamsche zaak nevenkwestie en defaitisme hoofddoel.

Uitwerksel der propaganda. Zonder twijfel heeft deze propaganda een grooten invloed gehad, en het overloopen van volledige eenheden werd in overweging genomen. Daar men echter niet wist of een akkoord met de activisten in bezet België tot stand gekomen was, en vooral daar de uitlatingen van officieele Duitsche zijde niet klaar lieten verstaan, dat het Duitschlands wil was, aan België zijne zelfstandigheid te laten, had de Frontpartij ten slotte alle verder overloopen verboden.

Nieuws over de Frontpartij. De Frontorganisatie heeft nieuwe vorderingen gemaakt, niettegenstaande de groote tegenwerking der Regeering.

De Regeering kent de macht der Vlaamsche beweging. Zij zoekt door schijnbare toegeving de Vlamingen te bevredigen, maar houdt afwijzend stand in alle principieele vraagstukken.

Eene overeenkomst tusschen Regeering en Frontpartij, voor dewelke zich Van Cauwelaert (advokaat te Antwerpen) — geestelijke leider der passieven, destijds in Holland, — bij een bezoek aan het front (begin Oogst) te vergeefs werkstellig had gemaakt, aanziet Dr Deb. voor uitgesloten. Ook bij de Engelsche regeering liep Van Cauwelaert eene weigering op.

De gevangene, wiens rol als Ruwaard door de Belgische regeering wel gekend was, al kon zij het niet bewijzen, was ter onderhandeling in het ministerie te Havere met Van Cauwelaert groepen geworden, *en het gelukte hem daar, na de vruchteloze officieele onderhandelingen, Van Cauwelaert van het goede recht der eischen der Frontpartij te overtuigen.....*

Algemeen. — De gevangene maakt een kalmen, ernstigen en doelbewusten indruk. Hij had voor den oorlog eene aanzienlijke plaats in het maatschappelijk leven en was reeds dan als Vlaamsch politieker opgetreden.

Zijne opvattingen zijn van hooger gehalte dan die der afgezanten van Mei.

Zijne aanwinst voor het Duitsche standpunt zal moeilijker vallen, maar dan ook beduidend meer waarde hebben, daar het door zijne bemiddeling, te zamen met Van Cauwelaert, gelukken kan, de Vlaamsche beweging in bezet België, die nu bijna uitsluitend van de laagste volksklassen gesteund wordt, ook in de hoogere sferen door te drijven.

Volgens de opgaven van den gevangene is de verdere ontwikkeling der Frontbeweging in den huidige geest, ook na zijne verwijdering van de leiding, verzekerd.

(Het standpunt der Vlaamsche Frontpartij heeft Dr D. in een uitvoerig en eigenhandig verslag uiteengezet; opzending der vertaling volgt, zoohaast deze klaar is.)

STAEHLE
Kapitein en N. O.

Dat behoeft geene commentaren.

Voor wat de houding van den *Heer Fr. Van Cauwelaert* aangaat, zoo zij er op gewezen, dat hij ook bij de regeering aandrong, opdat zij officieel met de **Frontpartij** zou onderhandeld hebben, en leiders ervan (o. a. een zekeren F. De Pillecijn, nu redaktie-sekretaris aan « *De Standaard* ») in een *Staatskommissie* ter onderzoeking der taalkwestie opgenomen : alhoewel de *Frontpartij* in oorlog leefde met de *Legerleiding*, en alhoewel ze het schandelijkste **VERRAAD** gepleegd had, en voortpleegde !... Er valt wel aan Debeuckelaere's woorden niet te twijfelen, als hij beweert dat hij naar den Havre in het Ministerie ter onderhandeling werd geroepen. *Hoe kan bewuste minister, of, hoe kunnen bewuste ministers dit verantwoorden ?...*

— Zoohaast de Ruwaard gevangen was, gaf men er telephonisch bericht van aan den N. O. Staehle te Roubaix. Deze gaf onmiddellijk de noodige bevelen en verwittigde Dr Oswald. De Duitschers twijfelden dus geen oogenblik aan de rol die hun gast in de Frontpartij vervulde en ze bejegenden hem dan ook met allen eerbied.

De Ruwaard, zooals blijkt uit het einde der ondervraging, zou een omstandig verslag over de Frontpartij leveren. Hij beperkte daarbij zijne werkzaamheid niet. Hij schreef een vlugschrift ten einde voor de Duitschers te redden wat nog gered kon worden. (De officieele gedrukte Deutsche vertaling stipt hem als schrijver ervan aan.)

De Ruwaard had gevonden dat Charpentier, zijn afgevaardigde, te zeer de defaitistische zijde had betoond in zijn propaganda, en niet genoeg de activistische. Maar het *defaitisme* dat hij zelf predikt in zijn vlugschrift is nooit, noch door Charpentier, noch door een andere, overtroffen geworden. Hetgeen bewijst : ten eerste, dat ze feitelijk *hetzelfde* dachten en wilden ; ten tweede, dat het activisme een « engrenage » (raderwerk) is, dat alles verslindt *uitsluitelijk ten voordeele van Duitschland*.

Wij laten het bewuste vlugschrift volgen :

Vlaamsche soldaten!

Sinds meer dan vier jaar zaait de oorlog ellende en dood over gansch Europa. Velen onder u hebben kunnen zien in 't begin van die wereld-

ramp wat een onheil de legers na zich sleepen. Gij zaagt Leuven, Dendermonde, Dinant en zooveel andere dorpen en steden uitbranden en verbranden en verwoesten; gij zaagt die ontelbare vluchtelingen die wanhopend weenden om 't verlies van hun erve en goed.

En nu, Vlaamsche soldaten, dreigt de verwoesting voor een tweede maal ons geliefde Vlaanderen; maar niet alleen de verwoesting van een dorp of een stad maar van gansch uw land.

Een nieuw offensief is ingezet en ieder dorp dat gij inneemt is maar een puinhoop meer. Gij verlangt zoo vurig uwe ouders weer te zien in 't vaderlijk huis, maar helaas uwe ouders worden uit hunne haardsteden verdreven door het oprukkende leger.

Gelijk in 1914 zien wij hier de ellendige stoet van verschrikte vluchtende menschen, die zonder dak nu dwalen, God weet waar heen. Wat meer is, gelijk gij allen weet is 't eten hier zeer schaarsch, de menschen moeten leven van de opbrengst van den oogst en wat toevoer uit Amerika. Uwe familiën die vluchten vinden nergens eten, zij zijn bedreigd met den hongerdood. Wat donkere tijden zien uwe geliefden en gij te gemoet. Denkt niet dat Duitschland Vlaanderen ooit uit eigen beweging zal verlaten om zich op zijne grenzen terug te trekken. Het weet met welken ondergang het bedreigd is indien zijn vadergrond het oorlogstooneel van Europa wordt. Stap voor stap zullen zij zich verdedigen, gansch Vlaanderen wordt verwoest, uwe ouders aan de bitterste ellende prijsgegeven. En waarom al die opofferingen, waarom vloeit uw bloed zoo kwistig? Is het voor uwe vrijheid?

Duitschland heeft plechtig beloofd België volledig te herstellen. Doch noch Vlaanderens lot noch welvaart bekommert de diplomaten; Duitschlands verplettering, al ware het ook ten prijze van Vlaanderen en België's verwoesting, is hun hoogste doel.

En de dankbaarheid? Weet gij of Vlaanderen om al dat lijden vrij zal zijn? Wie deed u de plechtige belofte? De Regeering? Zij verdrukte hen die om recht vroegen. God weet is het Vlaanderen's onderdrukking niet door zijn eeuwenouden vijand, Frankrijk, dat de Regeering steunt in haar verfranschingspolitiek?

Daarom, Vlaamsche soldaten, indien Frankrijk, Engeland en Amerika besloten hebben, den krijg door te voeren tot Duitschlands verplettering toe, dat zij dan den strijd aanvangen op Duitschen bodem of wel op den hunnen indien zij er voordeel bij zien.

Vlaamsche soldaten, denkt aan uwe ouders, die gij in de diepste ellende helpt dompelen! (Onderlijnd, N. v. d. S.)

Wij vinden De Beuckelaere terug te Gent. Hij woont er op de bovenverdieping van een huis door de Duitschers bezet. Onder de personen met wie hij er in aanraking komt noemen we Staehle, het hoofd van den Duitschen inlichtingsdients. Wanneer hij uitging, was hij uit oogverblindend door een Duitschen soldaat vergezeld. Te Gent insgelijks had hij een samenkomst met zijn *afgevaardigden Charpentier* (IJzerjongen), *Van Sante* (en *De Schaepdrijver*), die hem nu mondelings verslag konden brengen over hunne zending.

NU ZE IN 'T BIJZIJN VAN DEN RUWAARD WAREN, EN ZIJNE BEVELEN (DIE, VOLGENS VAN SANTE'S EIGEN WOORDEN, IN DE FRONTPARTIJ MET IJZEREN TUCHT WERDEN UITGEVOERD) RECHTSTREEKS ONTVINGEN, STELDEN ZE NU EEN EINDE AAN HUNNE VERRADERLIJKE ANTI-BELGISCHE CAMPAGNE? GEENSZINS! ZIJ NAMEN HET VLUGSCHRIFT VAN DEN RUWAARD TOT VOORBEELD, OM IN DENZELDEN ZIN, HEVIGER DAN OOIT, DE ONTMOEDIGING TE ZAAIEN, EN 'T ZIJ DESERTIE, 'T ZIJ OPSTAND TE PREDIKEN.

— Den Ruwaard bleef nog enkele dagen te Gent. Daar hij den Duitschers buitengewoon goede diensten bewezen had, paste het ook dat hij op buitengewoon goede wijze door hen behandeld werd : hij kon *gansch vrij* rondloopen, en zelfs *burgerkleedij* aantrekken!...

De Duitschers hadden gewild dat hij met Charpentier, Van Sante en De Schaepdrijver zou meegewerkt hebben. Maar de militaire toestand leek toen voor de Duitschers gansch hopeloos — en de *Ruwaard* besloot aldus : « *Ik wil me niet verbranden. Ik ga naar Göttingen* » (Duitsch kamp voor activistische gevangenen).

En eenige dagen later schreef C. Rousseeu (afgevaardigde van den Raad van Vlaanderen voor de Duitse gevangenkampen) aan Borms :

« ... en naar ik hoor, hier zouden er nu onderhandelingen met De-beuckelaere plaats hebben. »

RUDIGER

Flamenpolitik

Een « Front » aanval.

RUDIGER. — FLAMENPOLITIK

1922